

EGOVERNMENT, E- ZDRAVOTNICTVÍ, E- ARCHIVNICTVÍ

Informační politika

14.10. 2011

Spojení témat

- Veřejné služby občanům
- Podpora informační společnosti
- Nové možnosti a nástroje využití klíčových služeb
- Snaha o důvěryhodnost, bohatost... příliš vysoké cíle, nedaří se naplnit
- Dílčí oblasti (některé) fungují, vše zatím ne
- Stále probíhá vývoj
- Podpora státu (legislativa, projekty, financování...)
- eGovernment základní téma, e-zdravotnictví a e-archivnictví důležitá témata, ale primárně pro jiné obory (informační specialisté dílčí či koordinační role)

EGOVERNMENT

Pojetí eGovernmentu

- „*představuje transformaci vnitřních a vnějších vztahů **veřejné správy** pomocí **informačních a komunikačních technologií** s cílem **optimalizovat interní procesy**. Jejím cílem je pak rychlejší, spolehlivější a levnější poskytování služeb veřejné správy nejširší veřejnosti a zajištění větší otevřenosti veřejné správy ve vztahu ke svým uživatelům.*“ (Archiv stránek bývalého Ministerstva informatiky)
- Definice OSN: "*Trvalá povinnost **veřejné správy zlepšovat** vztah mezi občany a veřejným sektorem poskytováním levných a efektivních služeb, informací a znalostí. Praktická realizace toho nejlepšího, co může veřejná správa nabídnout.*" (Slámová, 2009)
- Dalším cílem vymezení činnosti správních úřadů a souvisejících funkcí IS a zabezpečení dat dle práv a povinností stanovených zákony
- Klíčová účelná elektronizace vnitřních agend ve veřejné správě – umožní volbu lokality a způsobu komunikace, ale velmi složitá

Témata v eGovernmentu

- Informační systémy veřejné správy (ISVS) – jindy
- Bezpečnost kompletního IS – metatéma
- E-komunikace – snaha o ulehčení občanovi – ideálně jedno místo, jedno rozhraní – KIVS (viz dále)
- E-podpis, e-značka – jindy
- Ochrana OÚ, implementace biometrických údajů – jindy
- Informační audit, bezpečnost a ochrana utajovaných informací (viz jiné předměty – Matula, Kovářová, zde jen částečně)
- E-podání (viz dále CzechPOINT)

Témata v eGovernmentu (2)

- Elektronické veřejné zakázky – elektronicky celý proces: vyhlášení zakázky (e-tržiště tk. e-procurement), poskytování zadávací informace, příjem nabídek, hodnocení, informace o výsledcích, uzavření smlouvy a realizace
- eCommerce - e-shopy, e-platby, e-marketing, e-sběry dat, e-fakturace...
- Dlouhodobé uchovávání elektronických dokumentů (viz dále)
- Konverze dokumentů – zrovnoprávněny papírová a e-verze (nutné mj. zajištění e-podpisu, spolehlivosti zdroje datových zpráv, jejich autenticity, apod.), pro převod potřeba potvrzení shody obsahu a časové razítko

Dobré mravy eGovernmentu (Slámová, 2009)

- občan má právo zvolit si úřad
- zvolit si formu komunikace (osobně, telefonicky, písemně, elektronicky...)
- poskytovat své informace pouze jedenkrát (státní správa má nejprve čerpat ze svých zdrojů, teprve tehdy, když je nemá, pak je má žádat po občanovi)
- elektronická i papírová verze dokumentu má být rovnocenná

eGON (eGON jako symbol eGovernmentu)

- Komplexní projekt elektronizace VS, hlavním cílem usnadnění života občanům a zvýšení efektivity VS důmyslným využitím IT
- Zahájen 2006
- V přeneseném významu živý organizmus, vše souvisí se vším
- Složky:
 - Prsty: CzechPOINT – soustava snadno dostupných kontaktních míst (2007)
 - Oběhová soustava: KIVS – Komunikační infrastruktura veřejné správy zajišťující bezpečný přenos dat (rozvoj od 2009 – dat. schránky)
 - Srdce: Zákon o eGovernmentu – zákon o elektronických úkonech a autorizované konverzi č. 300/2008 Sb.
 - Mozek: Základní registry veřejné správy – bezpečné a aktuální databáze dat o občanech a státních i nestátních subjektech
- + Portál veřejné správy
- „eGON je, stejně jako eGovernment, vstřícný, jednoduchý a funkční“ (eGON jako symbol eGovernmentu)

CzechPoint

- Český Podací Ověřovací a Informační Národní Terminál
- Místo pro komunikaci s VS, poskytující ověřené údaje vedené v centrálních registrech (rejstřík trestů, obchodní rejstřík, registr živnostenského podnikání...)
- Cílem zrychlit a zpřístupnit služby občanům
- Snaha soustředit na jedno místo všechny agendy vyžadující práci s písemnými dokumenty – nutná široká síť
- Cílem, aby „obíhala data, ne občan“
- Pilotní spuštění březen 2007, plné spuštění 1.1. 2008
- V současnosti na více než 6600 obecních a krajských úřadech, vybraných pracovištích České pošty (návaznost na tradiční služby), zastupitelských úřadech, kancelářích Hospodářské komory (pomoc podnikatelům) a také v kancelářích notářů
- Asistované místo – pomoc občanům

Czech POINT – služby

- Výpis z Katastru nemovitostí
- Výpis z Obchodního rejstříku
- Výpis z Živnostenského rejstříku
- Výpis z Rejstříku trestů
- Přijetí podání podle živnostenského zákona (§ 72)
- Žádost o výpis nebo opis z Rejstříku trestů podle zákona č. 124/2008 Sb
- Výpis z bodového hodnocení řidiče
- Vydání ověřeného výstupu ze Seznamu kvalifikovaných dodavatelů
- Podání do registru účastníků provozu modulu autovraků ISOH
- Výpis z insolvenčního rejstříku
- Datové schránky
- Autorizovaná konverze dokumentů
- Centrální úložiště ověřovacích doložek
- Úschovna systému Czech POINT
- CzechPOINT@office
- Czech POINT E-SHOP - výpisy poštou

Co je KIVS (dříve KI ISVS)?

- V 90. letech začaly instituce VS nezávisle vytvářet vlastní IS, brzy potřeba propojení
- Zrušit stávající IS a vytvořit jednotný systém nebylo prosazeno, místo toho snaha jen upravit stávající IS, hl. propojením
- Nadstavbou referenční sdílené a bezpečné rozhraní
- KIVS (Komunikační Infrastruktura Veřejné Správy, dříve „Intranet veřejné správy“) je „jednotný systém technické, síťové, aplikační, bezpečnostní a organizační struktury související s hlasovou i datovou komunikací všech orgánů veřejné moci, ale i dalších subjektů mimo ni“ (Jemelka, 2007)
- Základ eGovernmentu - bez kvalitní infrastruktury nemožná rychlá a efektivní výměna dat
- Vláda v 2001 podepsala smlouvu s Českým Telecomem,a.s (dnes Telefonica O2) o poskytování služeb komunikační infrastruktury ISVS - cílem do dvou let propojit všechny orgány VS a zajistit bezpečnou a ekonomickou komunikaci

Zákon o eGovernmentu

- Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů (zákon o eGovernmentu, eGovernment Act) nabyl účinnosti 1. července 2009
- Cílem vytvoření optimálních podmínek pro e-komunikaci G2C i G2G + umožní vedení e-spisů ve správních řízeních
- Klíčové pro e-komunikaci s VS datové schránky a autorizovaná konverze dokumentů (převod + potvrzení shody obsahu)

Legislativa – cesta k eGov Act

- Z.č. 106/1999 Sb., o SPI: poskytování inf., i elektronicky + nařízení vlády č. 173/2006 Sb., o zásadách stanovení úhrad a licenčních odměn za poskytování informací + vyhláška č. 442/2006 Sb. (viz jindy)
- Z.č. 365/2000 Sb., o ISVS + vyhlášky č. 469/2006 Sb., 528/2006 Sb., 529/2006 Sb., 530/2006 Sb., 53/2007 Sb.: práva a povinnosti různých subjektů při budování a provozu ISVS, klíčové nyní vytvoření základních registrů (viz jindy)
- Z.č. 227/2000 Sb., o e-podpisu + Nařízení vlády č. 495/2004 Sb., které provádí z. o e-podpisu + Vyhlášky č. 496/2004 Sb., 378/2006 Sb. (viz jindy)
- Z.č. 480/2004 Sb., o některých službách inf. spol. (viz jindy)
- Z.č. 127/2005 Sb., o e-komunikacích
- Zákon č. 300/2008 o elektronických úkonech, osobních číslech a autorizované konverzi dokumentů (od 1.7.2009), tzv. eGov. Act

Zákon o e-komunikacích

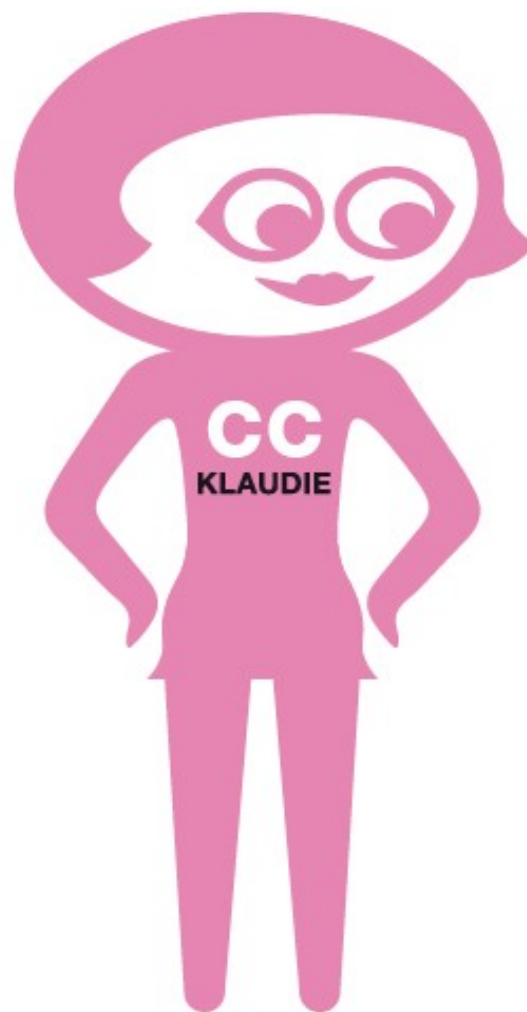
- Účinnost od 1.5. 2005
- Implementace práva ES
- Nová pravidla regulace trhu telekomunikačních služeb
- TV vysílání
- Zjednodušuje získání oprávnění pro poskytování e-slужeb
- Univerzální služba – nepřiliš v ýd ělečné veřejné služby
 - Všichni operátoři přispívají na účet univerzální služby
 - Poté výběrové řízení na konkrétní služby
 - Vítěz získá peníze z účtu
 - Kritériem výběru nejnižší cena
 - Telekomunikační služby pro zdravotně postižené hradí stát
- Český telekomunikační úřad – regulátor pro oblast telekomunikačních služeb

Registry VS

- Zaznamenané elektronické informace pro VS v ISVS, resp. v registrech VS, musí být správné, aktuální, úplné, spolehlivě vedené, a tedy věrohodné
- Proto vytvořeny, zabezpečeny a celou veřejnou správou společně využívány informace v registrech VS – aktuální a hodnověrné referenční datové zdroje pro jiné registry a ostatní IS
- Zatím se na nich pracuje (plán nedodržen)
- Základní registry VS:
 - Registr obyvatel (ROB) – základní údaje o občanech a cizincích s povolením k pobytu, údaje : jméno a příjmení, datum a místo narození a úmrtí a státní občanství
 - Registr práv a povinností (RPP) – referenční údaje o působnosti orgánů veřejné moci, mj. oprávnění k přístupu k jednotlivým údajům, informace o změnách provedených v těchto údajích ap.; garance bezpečné správy dat občanů a subjektů v registrech
 - Registr osob (ROS) – údaje o PO, podnikajících FO, orgánech veřejné moci i o nekomerčních subjektech, jako občanská sdružení a církve
 - Registr územní identifikace, adres a nemovitostí (RUIAN) – údaje o základních územních a správních prvcích

Klaudie – nový symbol eGovernmentu

- eGon už není osamocený
- Cíl Klaudie: „Má jako nová partnerka eGONa symbolizující prostředky cloud computingu zajistit, aby byly ICT projekty nejen efektivnější a levnější, ale aby také umožnily přechod od současného stavu blížícího se správě majetku k modelu poskytování a odebrání služeb.“ (Ministerstvo vnitra představilo Klaudii, nový symbol eGovernmentu)
- Chcete se pobavit na [svatbě](#)? (navazuje překlad pro **informatiky**)
- Snaha o efektivitu a funkčnost se snižujícím se rozpočtem

E-ARCHIVNICTVÍ

Archivnictví

- Zákon č. 499/2004 Sb.
 - Vyhláška 645/2004, kterou se provádějí některá ustanovení zákona o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů
 - Vyhláška 646/2004 o podrobnostech výkonu spisové služby
- Archiválie může být v analogové i digitální podobě
- S rozvojem e-dokumentů a jejich zrovnoprávněním otázky spojené s dlouhodobým uchováním, zajištěním čitelnosti, apod. => nutné úpravy archivního zákona a nalezení řešení problémů
- Klíčová autenticita (souvisí s e-podpisem) – každou změnou (nejen obsahovou) mizí + možnost prolomení šifrování
- Problém s datovou náročností (audio či audiovizuální dokumenty)

Zákon č. 499/2004 Sb.

- Zákon rozlišuje dokument a archiválii
- Z dokumentů je prováděn výběr => archiválie
- „archiválií [se rozumí] takový záznam, který byl vzhledem k době vzniku, obsahu, původu, vnějším znakům a trvalé hodnotě dané politickým, hospodářským, právním, historickým, kulturním, vědeckým nebo informačním významem vybrán ve veřejném zájmu k trvalému uchování a byl vzat do evidence archiválií; (...) i pečetidla, razítka a jiné hmotné předměty“
- Archivní fond = „soubor archiválií, který vznikl výběrem z dokumentů vytvořených činností urč. FO/PO, organizační složky státu nebo územního samosprávného celku“
- Archivní sbírka = „soubor archiválií navzájem propojených jedním nebo několika společnými znaky“
- Výkon spisové služby = „zajištění odborné správy dokumentů došlých a vzešlých z činnosti původce (...) zahrnující jejich řádný příjem, evidenci, rozdělování, oběh, vyřizování, vyhotovování, podepisování, odesílání, ukládání a vyřazování ve skartačním řízení, a to včetně kontroly těchto činností“

Zákon č. 499/2004 Sb. (2)

- „Povinnost uchovávat dokumenty a umožnit výběr archiválií mají (...)
 - veřejnoprávní původci
 - Soukromoprávní původci“
- „Kritériem výběru archiválií je trvalá hodnota dokumentu vzhledem k
 - Době vzniku
 - Obsahu
 - Původu
 - Vnějšími znakům“
- Výběr archiválií provádí příslušný archiv
- Mimo ČR se archiválie mohou vyvážet jen se souhlasem MV, vždy jen na dobu určitou a z důvodu: vystavování, konzervování, restaurování, vědec.zkoumání
- Do archiválií uložených v archivech lze nahlížet jen na základě žádosti
- Přístupné jsou k nahlížení pouze archiválie starší 30 let (vyjma archiválií vzniklých z činnosti st. Orgánů před r. 1990)

Soustava archivů

- Veřejné archivy; soukromé archivy
- Veřejné archivy
 - Národní archiv
 - Státní oblastní archivy (pod nimi pak státní okresní archivy)
 - Moravský zemský archiv v Brně
 - Státní oblastní archiv v Litoměřicích
 - Státní oblastní archiv v Plzni
 - Státní oblastní archiv v Praze
 - Státní oblastní archiv v Třeboni
 - Státní oblastní archiv v Zámrsku
 - Zemský archiv v Opavě
 - Specializované archivy
 - Bezpečnostní archivy
 - Archivy územních samosprávných celků
- MV = dozorčím a kontrolním orgánem

E-archivnictví

- Hlavní oblasti e-archivnictví spolu propojené:
 - Elektronická spisová služba
 - Archivace e-dokumentů
- Týká se born digital i digitalizovaných dokumentů
- I u e-archivnictví jde o relevanci, selekci a stanovení skartačních znaků, ale selekce náročnější
- Problémy e-archivace = daň za krátkou trvanlivost e-nosičů a za příliš rychlý vývoj ICT
- Dlouhodobá archivace = nekončící finanční i časové náklady
- E-prostředí = nové pole k „dobývání“ pro komerční sféru (vývoj a dodávání ISů, zabezpečení, neustálé změny a upgrady, BOJ O STANDARDY)

Problémy e-archivace

- Nelze uchovávat HW - stárnutí součástí nelze zastavit
=> Muzeum výpočetní techniky pro uchování dat nesmysl
- Média uchovávající data lze zařadit k HW => problémy s čtením nutné řešit migrací na média morálně novější
- Na HW závislý OS počítače a na něm zase aplikace => nejsložitější problém

Principy e-archivace

- Emulace: vývoj emulátorů starších systémů (HW/SW konfigurací) na systémech nových generací, aby byl starý SW spustitelný; předpokládá archivaci původního SW, stále nutné migrovat data na nová používaná média
- Migrace: periodický přenos dat z jedné HW/SW konfigurace na jinou (novou), průvodním jevem zajištění uchování a využívání e-dokumentů bez původního SW
- Virtualizace: spojuje prvky migrace i emulace pro vybrané datové formáty (JPEG, PDF); vytvoření interpretační struktury, UVC - Universal Virtual Computer, používá Královská knihovna a Národní archiv Haag
- Upřednostňována migrace - perspektivy emulace nejisté

Projekt digitálního archivu

- Zadáno veřejnou soutěží
- Vycházelo ze zahraničních zkušeností, klasické předarchivní péče, výzkumu MV (Archivní správy) a průzkumu e-dokumentů u původců
- Základní principy zadání:
 - Konceptuální model OAIS (Open Archival Information System)
 - Jako součást digitálního archivu „chráněné úložiště/spisovna“
 - Podpora širokého spektra dokumentů (ze systémů spisové služby EDMS/ERMS, audio, video, databáze, rastrová a vektorová grafika)
 - Testovací pracoviště jako součást projektu
 - DC a MoReq jako základ metadatového modelu SIP/AIP
 - Přírůstek 10-15 TB ročně ve střednědobém horizontu
 - Paralelní umístění na dvou místech vzdálených od sebe
 - Dvě technologie pro ukládací médium
 - Zadání obecnou formou, ale s komentáři (např. upřednostnění migrace, ale s možností ostatní metody navrhnout)

Národní digitální archiv versus Národní digitální knihovna?

- **Není důvod konkurovat:**
 - Rozdílná úloha archivů a knihoven (jiná „sběrná oblast“)
 - Důraz na jiné problémy dlouhodobého ukládání
 - Rozdílná metadata

Archiv	Knihovna
Ochrana dat	Ochrana dat
Bezpečnost	Zpřístupnění
Právní relevance	Autorskoprávní problematika
Přejímání od původce, výběr	Automatizované akvizice, všechno

E-ZDRAVOTNICTVÍ

e-Zdravotnictví

- Lepší a efektivnější zdravotní péče
- Propojení a spolupráce zdravotnických zařízení:
 - Koordinace aktivit při ohrožení zdraví obyvatel,
 - Sdílení dat mezi zdravotnickými organizacemi
 - Místo průkazů pojištěnců čipové karty
- Prevence: informace o zdravém životním stylu (Systém poskytování veřejných zdravotnických informací), telekonzultace
- Upraveno zákonem č. 20/1966 Sb. o péči o zdraví lidu (od 1990 51x novelizován)
- Zdroje:
 - [Národní referenční centrum](#) + [Jak se kde léčí](#)
 - Národní zdravotnický IS – upraven §67c, z.č. 20/1966, provozován [Ústavem zdravotnických informací a statistiky](#), zatím

§ 23 poučení nemocného o zákrocích a jeho souhlas

- Lékař musí vhodně poučit pacienta, popř. členy rodiny, aby se mohli stát aktivními spolupracovníky
- Léčebné výkony se provádějí se souhlasem pacienta, nebo lze-li souhlas předpokládat
- Pokud pacient odmítá přes náležité vysvětlení péči, vyžádá si lékař revers

§ 67b zdravotnická dokumentace

- Zápisy do ZD nutné vždy opatřit podpisem
- E-verze musí být opatřena e-podpisem, jinak nutné zápis vytisknout a podepsat vlastnoručně
- Nikdy nelze zničit již existující papírovou ZD, i když už existuje i v e-podobě
- Další dokumentace může být vedena jen v e-podobě, ale opět jen za předpokladu e-podpisu, archivace a zaručení čitelnosti i v budoucnu
- § 67b, odst. 12: Pacient má právo na poskytnutí veškerých informací shromážděných ve ZD o jeho osobě; přitom se nesmí dozvědět informace o třetí osobě
 - Sporné s poskytováním kopií ZD – lékaři raději volí ústní podání
 - Neumožňuje rodinným příslušníkům nahlížet do ZD po smrti pacienta, Občanský zákoník ano (www.otevrete.cz)

Zdroje

- [Archivace digitálních dokumentů](#)
- [Co poskytuje Czech POINT](#)
- [eGON jako symbol eGovernmentu - moderního, přátelského a efektivního úřadu](#)
- [e-Government](#)
- [E-Government – Jak je to s legislativou?](#)
- [E-Government – KIVS](#)
- [Klaudie – od správy majetku k modelu poskytování a odebrání služeb](#)
- [Ministerstvo vnitra představilo Klaudii, nový symbol eGovernmentu](#)
- [SIKP Přednáška X a, e-Government](#) (Slámová, 2009)